Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 20 października 1934 r. 1153.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

Sprawa rewizji litewsko-łotewskiej umowy handlowej.Prasa kowieńska /z 18.X.1934/:Rząd litewski zgodził się na przejrzenie litewsko-łotewskiej umowy handlowej, którą Łotwa niedawno wypowiedziała i której termin wygasa 21 grudnia r.b. Jak przypuszczają, do dnia 21 grudnia uda się dojść do porozumienia z Łotyszami i umowa handlowa zostanie przedłużona na nowych podstawach.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Komisja współpracy intelektualnej. Prasa ryska /z 20.X.1934/:19 października odbyło się w Kownie pierwsze posiedzenie litewskiej komisji współpracy intelektualnej. Na posiedzenie przybył minister S.Zagr.Lozoraitis, rektor uniwersytetu prof.Römer, wiceminister Oświaty Masilunas i inni. Przemówienie inauguracyjne wygłosił min.Lozoraitis. Oświadczył on, że prace komisji mają dla całego kraju ogromne znaczenie. Komisja będzie największą organizacją kulturalną, skupiającą wszystkie intelektualne siły Narodu. Prace komisji będą miały znaczenie nietylko dla wewnętrznego życia Litwy, lecz również dla opinji innych narodów. Komisja dołoży wszystkich starań, by Litwa przyjmowała czynny udział w ogólnem kulturalnem życiu całego świata. Komisja wykaże, że Naród Litewski nastrojony jest idealistycznie, że dąży do międzynarodowej sprawiedliwości i solidarności, że chce podnieść twórczość kulturalno-intelektualną. Jednym z głównych obowiązków komisji jest troska, by litewska sztuka i nauka wraz ze wszystkiemi litewskiemi zdobyczami kulturalnemi mogły wzbogacić światowy skarbiec kultury.

Pozatem wygłosili przemówienia rektor uniwersytetu Römer, dr.Soblys i inni. W skład komisji współpracy intelektualnej weszli: 1/prof.Bagdonas, jako przedstawiciel wydz.medycznego uniwersytetu kowieńskiego, 2/J.Bielunas, jako dyrektor radjostacji państwowej, 3/prof.W.Birżyszka, jako dyrektor bibljoteki uniwersyteckiej, 4/prof.W.Gaigalaitis, jako przedstawiciel wydz.teologji ewangelickiej, 5/prof.T.Iwanowski, jako przedstawiciel wydz.mat.-przyrodniczego, 6/docent inż J.Jankiewicz, jako przedstawiciel wydz.technicznego, 7/prof.A.Janulaitis, jako przedstawiciel wydz.prawnego, 8/prof.I.Jonynas, jako przedstawiciel wydz.humanistycznego, 9/W. Kasakaitis, jako dyrektor teatru państwowego, 10/docent M.Morkelis, jako przedstawiciel wydz.teolog.-filozoficznego, 11/prof.M. Raczkowski, jako przedstawiciel M.Oświaty, 12/prof.Z.Żemaitis, jako przedstawiciel wydz.matem.-przyrodniczego i 13/dr.L.Natkiewicz, jako przedstawiciel M.S.Zagr.

Nowy poseł litewski w Finlandji.Prasa ryska /z 20.X.1934/:Do Tallina wyjechał poseł litewski w Estonji Dailide. Został on mianowany posłem w Finlandji, jednak miejscem jego pobytu będzie Tallin.-

Sprawy ubezpieczeń społecznych w Litwie."Liet.Aidas" Nr.238 /X.1934/ zamieszcza wywiad z kierownikiem kowieńskiej kasy chorych p.K.Kasakaitisem:

W chwili obecnej na terenie całej Litwy znajduje się 15 kas chorych. Największą z nich jest kasa chorych w m.Kownie. Liczy ona 30 tys.członków. Ubezpieczeni w kowieńskiej kasie chorych stanowią ok.30% ogółu ubezpieczonych w Litwie. Odpowiednio do tego budżet kowieńskiej kasy chorych jest największy, gdyż wynosi rocznie ok.2 milj.litów. Wszystkie litewskie kasy chorych mają obecnie ok.100 tys.członków, zaś z członkami rodzin - ok.150 tys.

Sprawa budowy drugiej radjostacji. Prasa kowieńska /z 18.X.1934/:Elta donosi, że w Kłajpedzie rozpoczęły się prace przygotowawcze do budowy rozgłośni. Opracowano już projekt radjostacji. W najbliższym czasie przewidziane jest ogłoszenie konkursu na budowę.-

Akcja litewszczenia nazwisk i nazw miejscowości. Prasa kowieńska /z 18.X.1934/:16 października odbyło się posiedzenie komisji nazwisk i nazw przy M.S.Wewn. Na posiedzeniu rozpatrywano wyniki prac komisji.

Sprawdzanie nazwisk dobiega już końca. Jak przypuszczają, słownik nazwisk zostanie sporządzony jeszcze w r.b. Następnie rozpoczną się prace dokoła litewszczenia nazwisk. Po ich zakończeniu zostanie wydany alfabetyczny słownik nazwisk.

Uchwalono zabiegać również o wydanie słownika zebranych nazw miejscowości, aby przy wydawaniu nowych paszportów pisano już w nich nazwy miejscowości w brzmieniu poprawnem. Postanowiono prosić rząd o wyznaczenie kredytów na zredagowanie i wydanie pomienionego słownika.

Jak przypuszczają, oba słowniki zostaną wydane jeszcze przed latem roku przyszłego.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Sprawa zreorganizowania Izby Rolniczej w Kłajpedzie. Wychodzące w Kłajpedzie litewskie pismo "Liet.Keleivis" /z 17.X.1934/pisze o potrzebie reorganizacji kłajpedzkiej Izby Rolniczej. "L.Keleivis" wytyka, iż Izba Rolnicza odbywa zebrania, na których panuje wyłącznie język niemiecki. W tymże języku odczytywane są protokuły. Pozatem wystawy rolnicze, egzaminy, licytacje i t.d. załatwiane są tak, jakby rolników-Litwinów w kraju nie było. Szkoła Gospodarstwa Rolnego i różne kursy przeznaczane są tylko dla rolników narodowości niemieckiej. Istnienie Litwinów jest całkiem ignorowane. Wychowanie młodszego pokolenia wiejskiego i przygotowanie zawodowe stoi niżej krytyki. Wszystko to wymaga reorganizacji.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

Kronika.

Rewizje i aresztv wśród Litwinów. "Vil. Ryt." Nr.81 i 82 /X.1934/:14 października w kilku miejscowościach pow.święciańskiego dokonano wśród Litwinów aresztów i rewizyj. Aresztowano: W.Mamińskiego - członka zarządu święciańskiego "Rytasa", Ulozasa - kierownika czytelni w Kołtynianach, P.Posziunasa - kierownika oddziału T-wa S.Kazimierza w Hoduciszkach, P.Skirelisa ze wsi Pociszki /gm.hoduciska/, Z.Gailiużasa z Hoduciszek, Leona Bielinisa - kierownika czytelni "Rytasa" w Twereczu, Wojciecha Subacziusa - kierownika czytelni "Rytasa" w Mielegianach,,A.Diskę - nauczyciela domowego ze wsi Smilginiszki, L.Radiszonka - nauczyciela domowego ze wsi Gontowniki i Józefa Kugaudę - nauczyciela domowego ze wsi Nowiki. U wszystkich przeprowadzono rewizje. Zrewidowano też mieszkanie dr.Rymasa w Święcianach. Aresztowanych przewieziono do więzienia święciańskiego, gdzie musieli oni składać zeznania. 16 października aresztowanych zwolniono. Podobno w czasie śledztwa zarzucano Litwinom jakąś akcję i wspominano o Berezie Kartuskiej.-

Administracyjne ukaranie Litwinów. "Vil.Ryt." Nr.82 /X.1934/:Komisja sanitarna m.Wilna w wyniku oględzin dokonanych w internatach Lit.T-wa Dobroczynności i innych domach Litwinów, wykryła braki sanitarne. W związku z tem Starostwo ukarało prezesa Tymcz.Komitetu p.K.Staszysa grzywną 100 zł. z zamianą na 14 dni aresztu, prezesa Lit.T-wa Dobroczynności księdza Krzysztofa Czybirasa 100-złotową grzywną z zamianą na 10 dni aresztu, wreszcie kierowniczkę bursy Marję Żukowską na 50 zł. grzywny z zamianą na 10 dni aresztu.

Pozatem ukarany został prezes T-wa "Kultura" p.Karazija za nieprzedłożenie w ustalonym terminie sprawozdania z działalności Towarzystwa; ks.Bielawski ukarany został grzywną 50-złotową za nieprzedłożenie na czas sprawozdania z działalności T-wa św.Zyty. W tej samej sprawie wezwano do Starostwa: p.K.Staszysa, ks.K.Czybirasa, ks.P.Bielawskiego, studenta W.Umbrasasa, dr.W.Szemisa, M.Maczionisównę, A.Cicenasa, F.Kucharewicza, Cz.Karolisa, T.Lebedysa, M.Żukowską, L.Piotrowiczównę, A.Mackiewiczównę, Ribokasa i J.Vaiciulisa.-